

BACHELOROPPGAVE

Emnekode: ØKO390

Navn: Anders Øfsti

Kontantstrømsanalyse for byggetrinn tre av Rørahallene AS

Dato: 30.05.16

Totalt antall sider: 45

SAMTYKKE TIL BRUK AV PROSJEKT, KANDIDAT-, BACHELOR- OG MASTEROPPGAVER

Forfatter: Anders Øfsti

Norsk tittel: Kontantstrømsanalyse for byggetrinn tre av Rørahallene AS

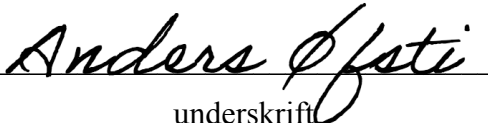
Engelsk tittel: Cash flow analysis for building stage three of Rørahallene AS

Studieprogram: Økonomi og Administrasjon

Emnekode og navn: ØKO 390 Bachelor

Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage, Nords'
åpne arkiv

Dato: 30.05.2016

underskrift

Forord

Denne oppgaven konkluderer mine tre år på HiNT/NORD universitet. Oppgaven er en bacheloroppgave innen Økonomi og Administrasjon, avdeling Steinkjer.

I 2012 startet jeg idrettslaget Innherred Isidrettslag, som hadde som formål å tilrettelegge for kunstisflater i Nord-Trøndelag, og våren 2013 gikk vi inn i en prosjektgruppe sammen med Røra Taekwondoklubb, og Røra Idrettslag om å prosjektere en fleridrettshall på Røra i Inderøy kommune. Formålet med oppgaven er å estimere hvordan kontantstrømmen i denne ishallen sannsynligvis vil bli, samt estimere hvor mye driftstilskudd denne hallen trenger for å la seg realisere.

På mange måter har jeg dermed arbeidet med denne oppgaven lenger enn jeg har vært student, og har gitt meg inngående kunnskaper i både idrettspolitik, budsjettering og kostnadsestimering.

Oppgaven forutsetter at man kan omsette teoretisk kunnskap til praksis, og skal vise at jeg behersker økonomiske teorier, og kan anvende dem til et virkelig scenario.

Jeg håper denne oppgaven også vil ha nytte for beslutningstakere som skal beslutte om hallen skal bli bygd, og at den kan være en ressurs for andre som jobber for å bygge ishaller andre steder i landet.

Til slutt vil jeg rette en stor takk til alle som har bidratt på forskjellige måter, både til oppgaven og til studietiden generelt.

Spesiell takk til min samboer Therese, og våre to barn Ronja og Axel som har holdt ut med meg mens jeg har fordypet meg i Cobb-Douglas funksjoner og netto nåverdier, og til min far og mor som har gitt god moralsk støtte, og hjelp til korrekturlesning, og oppgaveoppbygging.

Takk til min veileder Astrid Svendgård for gode råd og for å hjelpe meg med å få en rød tråd i oppgaven slik at den ikke fløyt ut.

Takk også til mine medstudenter på økonomi og administrasjonsstudiet på Steinkjer som har latt meg være tillitsvalgt for dere de siste to årene, spesielt Engin som har holdt ut med meg siden vi satt sammen på bakerste rad i gamle B-123, som var det eneste stedet i det auditoriet hvor det var plass til våre lange bein!

Takk til alle i isidretts-Norge som har svart på alle mine dumme spørsmål, spesielt Rune Molberg fra daværende Isbjørn Arena og Kjell Nilsen fra Norges Bandyforbund som ga meg troen på at dette faktisk var mulig. Takk til gutta i Nord-Trøndelags beste (og eneste) hockeylag, Forbregd Birds!

Stor takk til min høyre hånd Åge Sivertsen for alt arbeidet du har lagt ned i Innherred Isidrettslag, og takk også til resten av styret og alle medlemmene. Takk også til Thor Brandt og Gisle Løseth i Nord-Trøndelag fylkeskommune for all deres gode råd og villighet til å forklare uforståelige regler på en forståelig måte.

Til slutt må jeg også takke alle i Rørahallene prosjektet, spesielt Per Audun Letnes, Erik Salberg og Ståle Johnson, som lot en liten isidrettsklubb uten kunnskap eller medlemmer få bli med i prosjektet deres.

Oppgaven dediseres til to bautaene Arne Matberg og Henrik Pedersen, som dessverre gikk bort før de fikk oppfylt ønsket om en ishall på Innherred.

Sammendrag

Bacheloroppgaven er en kontantstrømsanalyse for byggetrinn tre av Rørahallene. Oppgaven tar høyde for alle utgifter og innbetalinger knyttet til finansiering og drift av anlegget, og har som formål for uten å estimere kontantstrømmen, undersøke om anlegget er gjennomførbart med og uten offentlig driftstilskudd.

Oppgaven innledes med bakgrunnen og beskrivelsen av oppgaven, samt presentasjon av problemstillingen «*Hvordan vil kontantstrømmen for byggetrinn tre av Rørahallene AS se ut?*», og delproblemstillingen, «*Hvor mye må det offentlige bidra med utover det som kreves for å ha status som interkommunalt anlegg for å sikre forsvarlig drift av ishallen?*». Etter det følger et kapittel om metode generelt, og hvilke metoder som er brukt i oppgaven.

For å belyse de eksterne og interne faktorene som kan påvirke kontantstrømmen er det gjennomført to strategiske analyser, samt at oppgaven gjennomgår relevant teori.

Videre estimeres alle tall i finansiering, kostnader, og inntektsgrunnlag, før tallene sammenstilles i et resultatbudsjett, et likviditetsbudsjett og en kontantstrømoppstilling. Med utgangspunkt i det tilgjengelige tallmaterialet er det estimert en kontantstrøm både for et anlegg med og uten offentlig merfinansiering og driftstilskudd, som besvarelse av hovedproblemstillingen. Konklusjonen er at kontantstrømmen er en realistisk prediksjon, men at den tilgjengelige informasjonen om bruk av hall og hvor stor utleie det er gjør at kontantstrømmen ikke kan sees på som en fasit.

Delproblemstillingen er besvart med et forslag til driftstilskudd på gjennomsnittlig 517 937 kroner årlig.

Innholdsfortegnelse

SAMTYKKE TIL BRUK AV PROSJEKT, KANDIDAT-, BACHELOR- OG

MASTEROPPGAVER	i
Forord	ii
Sammendrag	iv
Innholdsfortegnelse	v
Figuroversikt	vii
Tabelloversikt	vii
1 Innledning	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Om Rørahallene AS	1
1.3 Formål og beskrivelse av oppgaven	1
1.3.1 Hovedproblemstilling:	2
1.3.2 Delproblemstilling:	2
1.4 Avgrensninger	2
2 Metode	2
2.1 Om metode	2
2.1.1 Kvalitativt datagrunnlag	3
2.1.2 Dokumentundersøkelser	3
2.2 Reliabilitet og validitet	4
2.3 Operasjonalisering	4
2.4 Kritiske faktorer og alternativ gjennomføring	5
3 Teori	5
3.1 Budsjettering	5
3.1.1 Resultatbudsjett	5
3.1.2 Likviditetsbudsjett	6
3.1.3 Resultat eller likviditet	6
3.1.4 Likviditetsmargin	6
3.2 Kontantstrøm	7
4 Strategiske analyser	8
4.1 PESTEL	8
4.1.1 Politiske faktorer	8
4.1.2 Økonomiske faktorer	9
4.1.3 Sosiale faktorer	9
4.1.4 Miljømessige faktorer	9

4.1.5	Teknologiske faktorer	9
4.1.6	Juridiske faktorer	10
4.2	SWOT.....	10
4.2.1	Styrker.....	10
4.2.2	Svakheter.....	10
4.2.3	Muligheter.....	11
4.2.4	Trusler.....	11
4.3	Oppsummering av strategiske analyser.....	11
5	Beregning av kontantstrøm uten offentlig merfinansiering	12
5.1	Byggekostnader.....	12
5.2	Finansiering.....	12
5.2.1	Offentlige midler.....	12
5.2.2	Gavebrev	13
5.2.3	Lån	13
5.3	Momskompensasjon.....	13
5.4	Kostnader	14
5.4.1	Lønn og styrehonorar	14
5.4.2	Strøm.....	15
5.4.3	Andre kostnader	15
5.4.4	Avskrivninger	15
5.4.5	Lånekostnader.....	16
5.5	Inntekter	16
5.5.1	Ishall.....	17
5.5.2	Frigang	17
5.5.3	Curlinghall	18
5.5.4	Turneringer og kamper	18
5.5.5	Events utenom sesong.....	18
5.5.6	Sponsorer	19
5.5.7	Interkommunalt tilskudd.....	19
5.6	Resultatsammenstilling uten offentlig merfinansiering eller driftstilskudd.....	19
5.6.1	Resultatbudsjett.....	20

5.6.2	Likviditetsbudsjett.....	21
5.6.3	Kontantstrøm uten offentlig merfinansiering eller driftstilskudd	22
6	Beregning av kontantstrøm med offentlig merfinansiering og driftstilskudd.....	23
6.1.1	Økt kommunal finansiering	23
6.1.2	Utleie dagtid.....	24
6.1.3	Mellomfinansiering.....	24
6.2	Resultatsammenstilling med offentlig merfinansiering og driftstilskudd	24
6.2.1	Resultatbudsjett.....	25
6.2.2	Likviditetsbudsjett.....	26
6.2.3	Kontantstrøm med offentlig merfinansiering og driftstilskudd	27
7	Drøfting.....	28
7.1	Investeringsbeslutning.....	28
7.2	Vurdering av priser for hall-leie.....	28
7.3	Usikkerheter	29
7.4	En hall i hallene.....	29
7.5	Sammenligning med andre anlegg	29
8	Konklusjon.....	30
8.1	Hovedproblemstilling.....	30
8.2	Delproblemstilling.....	31
8.2.1	Finansiering.....	31
8.2.2	Driftstilskudd	31
8.2.3	Oversikt over offentlig merfinansiering og driftstilskudd	31
9	Litteraturliste.....	34
	Vedlegg 1: Excel-fil av utregninger uten offentlig merfinansiering eller driftstilskudd	36
	Vedlegg 2: Excel-fil av utregninger med offentlig merfinansiering og driftstilskudd	36

Figuroversikt

Figur 1 - Korrelasjonsgraf.....	6
Figur 2 - Sammenstilling av innbetalinger og utbetalinger	21
Figur 3 - Sammenstilling av innbetalinger og utbetalinger 2	26

Tabelloversikt

Tabell 1 - Sammendrag korrelasjon.....	7
Tabell 2 - PESTEL-analyse	8

Tabell 3 - SWOT analyse.....	10
Tabell 4 - Momskompensasjon.....	14
Tabell 5 - Lønn og styrehonorar.....	14
Tabell 6 - Strøm.....	15
Tabell 7 - Andre kostnader.....	15
Tabell 8 - Avskrivninger.....	15
Tabell 9 - Terminbeløpsoversikt 1.....	16
Tabell 10 - Mellomfinansiering.....	16
Tabell 11 - Inntekt ishall.....	17
Tabell 12 - Inntekt frigang.....	17
Tabell 13 - Inntekt Curlinghall.....	18
Tabell 14 - Inntekt fra turneringer og kamper.....	18
Tabell 15 - Inntekt events.....	18
Tabell 16 - Sponsorinntekter.....	19
Tabell 17 - Interkommunalt tilskudd.....	19
Tabell 18 - Resultatbudsjett 1.....	20
Tabell 19 - Likviditetsbudsjett 1.....	21
Tabell 20 - Kontantstrøm 1.....	22
Tabell 21 - Terminbeløpsoversikt 2.....	24
Tabell 22 - Inntekt utleie dagtid.....	24
Tabell 23 - Resultatbudsjett 2.....	25
Tabell 24 - Likviditetsbudsjett 2.....	26
Tabell 25 - Kontantstrøm med offentlig merfinansiering og driftstilskudd.....	27
Tabell 26 - Sammenligning med andre haller.....	30
Tabell 27 – Tilskuddsoversikt inkludert interkommunalt tilskudd.....	31
Tabell 28 - Tilskuddsoversikt ekskludert interkommunalt tilskudd.....	32

1 Innledning

1.1 *Bakgrunn*

Bakgrunnen for denne oppgaven er mitt engasjement for en ishall i Nord- Trøndelag gjennom ledervervet i Innherred Isidrettslag, som er involvert i aksjeselskapet Rørahallene AS.

Rørahallene AS vil bestå av en kampsportshall, en fotballhall, to squashhaller, en fleridrettshall, en curlinghall og en ishall; samt idrettens hus, kontorer og et treningsrom.

Hallen skal bygges i tre byggetrinn, denne oppgaven omhandler det tredje byggetrinnet.

- Byggetrinn 1 består av en kampsportshall, to squashhaller, inngangsparti, to golfsimulatorer og garderober
- Byggetrinn 2 består av fotballhall, flerbrukshall, idrettens hus, treningsrom, kontorer og garderober
- Byggetrinn 3 består av en ishall, en curlinghall og de siste garderobene.

I oppgaven brukes begrepet ishall både om hele byggetrinn tre, men også noen ganger kun om selve ishockeybanen.

1.2 *Om Rørahallene AS*

Rørahallene AS er et aksjeselskap eid av Røra IL, Røra TKD og Innherred Isidrettslag.

Selskapet ble opprettet med formål og bygge og drifte Rørahallene. Det er et selskap som oppfyller kravene for å søke om spillemidler, og det skal derfor ikke tas ut utbytte til eierne.

(Brønnøysundsregisterene, 2016)

1.3 *Formål og beskrivelse av oppgaven*

I oppgaven vil jeg lage en investeringsanalyse, for å undersøke hvor mye det offentlige, fortrinnsvis kommune og fylkeskommune, er nødt til å bidra med økonomisk for at ishallen kan bli en realitet.

Jeg vil ikke sette verdi på den samfunnsøkonomiske nytten i mine utregninger, men det antas at det finnes en betydelig samfunnsøkonomisk nytte i alle idrettsanlegg generelt, og i ishaller spesielt, ettersom den også tilbyr frigåing, noe som gjør ishallen til en attraksjon for andre enn de som driver organisert idrett.

Formålet med oppgaven er å estimere både inntektene og utgiftene denne ishallen vil ha, og presentere det i en kontantstrømpstilling.

1.3.1 *Hovedproblemstilling:*

Hvordan vil kontantstrømmen for ishallen i Rørahallene AS se ut?

1.3.2 *Delproblemstilling:*

Hvor mye må det offentlige bidra med utover det som kreves for å ha status som interkommunalt anlegg for å sikre forsvarlig drift av ishallen?

1.4 *Avgrensninger*

Oppgaven er avgrenset til å omhandle byggetrinn 3 av Rørahallene, og forholder seg til finansieringskostnaden slik den er estimert av Nord-Trøndelag fylkeskommune. Det forutsettes at alle nødvendige forutsetninger for at ishallen får status som interkommunalt anlegg blir oppfylt

2 **Metode**

2.1 *Om metode*

Innen samfunnsforskning snakker man om *kvalitativ* og *kvantitativ* metode. Som begrepene antyder fokuserer kvalitativ metode på *kvaliteten* på empirien, mens kvantitativ metode baserer seg på *mengder av observasjoner*. I kvalitativ metode benyttes ofte intervjuer av personer man antar har en god kjennskap til temaet man forsker på, observasjoner av fenomen og analyse av foreliggende tekster, visuelle uttrykk, samt audio-, og videomateriale (Thagaard, 2013, ss. 11-13).

Kvalitativ metode brukes derfor oftest for å utvikle nye hypoteser basert på forskerens antagelser der det ikke finnes datagrunnlag, altså induktivt; mens kvantitativ metode brukes til å teste disse hypotesene basert på eksisterende forskning eller tallmateriale, altså deduktivt.

Det er også en iboende forskjell på forskerens påvirkning i kvalitativ og kvantitativ forskning. I kvalitativ forskning er det ofte vanskelig for forskeren å ikke påvirke konklusjonene, ettersom hun må i større grad *tolke* resultatene. Kvantitativ forskning har i en større grad av avstand

mellom forskeren og målene (Thagaard, 2013, s. 19). I god forskning skal forsøkene og tallene kunne repeteres ved bruk av de samme metodene, noe som er lettere å etterprøve i kvantitativ enn kvalitativ forskning.

Det å bruke både kvantitativ-, og kvalitativ metode kalles triangulering. Da både utvikler man en hypotese og tester den i samme oppgave. (Thagaard, 2013, s. 18). Dette kan enten være ved å bruke kilder til å tolke tallgrunnlaget i en ellers kvantitativ oppgave, eller å underbygge hypotesene man utvikler i en kvalitativ oppgave med et tallgrunnlag.

I denne oppgaven bruker jeg kvalitativ metode, først og fremst har jeg innhentet dokumenter fra eksisterende anlegg som brukes til å estimere tall til en innherredssammenheng. Det er også gjort noen e-post intervju for å estimere tall der det ikke finnes gode eksisterende kilder, eller hvor tallene som brukes til estimeringen ikke kommer klart frem av regnskapstallene. Oppgaven bruker ingen kvantitative data.

2.1.1 *Kvalitativt datagrunnlag*

Det kvalitative datagrunnlaget stammer fra samtaler og e-postutvekslinger med referansehaller omkring i Norge, samt datamateriale produsert av Rørahallene AS.

Det er også hentet inn uttalelser fra kilder som kan kvalitetssikre tallene som brukes i materialet produsert av Rørahallene AS. Dette har som funksjon å sørge for at tallene er rasjonelle, men de kan ikke overføres direkte uten å ta høyde for regionale variabler.

2.1.2 *Dokumentundersøkelser*

Det er hentet inn offentlige dokumenter fra blant annet Kulturdepartementet og Nord-Trøndelag Fylkeskommune. Disse er brukt for å estimere finansieringsmidler og driftstilskudd, samt dokumentere at ishall er inne i de fylkeskommunale planene.

For å kvalitetssikre realismen i tallene som blir brukt, måles disse opp mot regnskapstall fra flere andre norske ishaller.

2.2 *Reliabilitet og validitet*

Reliabilitet beskriver hvor *pålitelige* svarene man får er, mens *validitet* beskriver hvor mye vekt man kan tilegne svaret. For eksempel vil svaret fra en bilmekaniker sannsynligvis være riktigere om hvorfor bilen din ikke starter, enn svaret du får fra en industrimekaniker – som igjen hadde vært mer pålitelig enn svaret du hadde fått av en professor i lingvistikk.

Relabiliteten i svaret sier noe om sannsynligheten for at du får samme svar fra fem forskjellige bilmekanikere, industrimekanikere eller professorer i lingvistikk.

Ettersom bilmekanikerne har mer eller mindre samme kunnskapsnivå om biler i forhold til de andre gruppene, er det stor sannsynlighet for at svarene de gir både er nøyaktige, og like hvis man spør flere. I den andre enden kan man verken anta at lingvistikkprofessorene har kunnskap om bil til å gi et gyldig svar, eller at de har like kunnskaper om bil til å anta at de kommer til å svare det samme.

For å sikre god validitet og reliabilitet er det viktig å velge sitt datagrunnlag med omhu. De kvalitative kildene bør ha erfaring og kunnskap nødvendig til å gi valide og reliable svar, dokumentene bør i størst mulig grad være spesifiserte og etterprøvbare, og de kvantitative dataene bør i størst mulig grad reflektere det man vil måle. (Ringdal, 2014, ss. 97-100).

I oppgaven er reliabiliteten og validiteten sikret ved å bruke eksisterende hallanlegg som grunnlag for tallestimeringen, samt dokumenter fra offentlige instanser. Noe usikkerhet er knyttet opp mot faktum at det ikke finnes lignende hallanlegg i nærheten, og at så godt som alle tallene derfor er estimerte, og ikke kan kvalitetssikres før anlegget er i drift.

2.3 *Operasjonalisering*

«Operasjonalisere, gjøre noe funksjonsdyktig; klargjøre for bruk.» (Malt, 2015)

Når man operasjonaliserer skal man forklare hvordan man skal måle variablene i forskningen i form av en indikator. Denne indikatoren skal være så klar og presis som mulig, og med høy validitet, slik at svarene man får av forskningen er mest mulig reliable. (Dahlum, 2014)

Operasjonaliseringen i denne oppgaven er å knytte tallmateriale fra andre anlegg og regioner opp mot et nytt anlegg i Nord-Trøndelag.

2.4 *Kritiske faktorer og alternativ gjennomføring*

Den største svakheten i metoden jeg har valgt er at man ikke kan være sikker på reliabiliteten før et eventuelt anlegg er bygd og har vært i drift. Selv om alle tallene jeg bruker er reelle tall fra eksisterende anlegg, sier de lite om hvor overførbare de erfaringene er til Rørahallens prosjekt.

En alternativ måte å gjennomføre denne undersøkelsen hadde vært ved grundigere resultatanalyse fra andre ishaller, hvor man hadde vurdert flere variabler som byggeår, befolkningsgrunnlag og type hallanlegg. Årsaken til at jeg har valgt min metode er fordi det er såpass få anlegg i Norge, med store variasjoner i alle de kritiske variablene, at reliabiliteten av svarene hadde muligens vært meget lav. Ettersom man har et begrenset utvalg kilder som man tester for en god del forskjellige variabler, kan dette føre til statistiske avvik som falske positive p-verdier. En slik studie hadde vært interessant, men den krever at bortimot alle hallene i Norge deltar for å få reliable svar, og et meget godt forskningsdesign hvor man har en god hypotese om mulige variabler som er relevante.

3 **Teori**

3.1 *Budsjettering*

En tradisjonelt lønnsom bedrift er en bedrift som øker verdien i selskapet, noe som oftest gjenspeiles i regnskapet. For å estimere hvordan resultatet vil bli, setter man opp budsjetter. Et budsjett er en omfattende plan som tallfester hvilke økonomiske mål man har satt seg, og hvilke forventede konsekvenser man får av de planene man har, og tiltakene man setter i gang (Hoff, 2010, s. 27).

De tre hovedtypene man ofte snakker om da er resultatbudsjett, likviditetsbudsjett og balansebudsjett. I denne oppgaven behandler jeg resultat-, og likviditetsbudsjettet. (Hoff, 2010, s. 341)

3.1.1 *Resultatbudsjett*

Et resultatbudsjett regner inn alle inntekter og kostnader, og gir informasjon om selskapet har økt, eller sunket i verdi i perioden. Har man et positivt resultat har man tilført selskapet mer verdier enn året før. Har man et positivt resultat er selskapet mer verdt enn det foregående regnskapsåret, og ved et negativt resultat er det verdt mindre. Resultatbudsjettet består av

mindre delbudsjett, hvor man budsjetterer de forskjellige inntektene og kostnadene. Resultatbudsjettet kan også brukes til å regne ut forskjellige nøkkeltall. (Hoff, 2010, s. 370)

3.1.2 *Likviditetsbudsjett*

«Likviditet, en person eller et foretaks betalingsevne, det vil si evnen til å møte sine kortsiktige forpliktelser ved forfall.» (Store Norske Leksikon, 2014)

Et likviditetsbudsjett holder styr på hvor mange kroner som går ut og inn i budsjettperioden, uten å ta hensyn til regnskapsmessige kostnader og fortjenester. Å ha *likviditet* betyr at man har nok omsettelige midler, i de fleste tilfeller penger, eller lett omsettelige aksjer/varer, til å dekke de løpende forpliktelsene til selskapet. Med andre ord at man alltid kan betale sine regninger. (Hoff, 2010, s. 377)

3.1.3 *Resultat eller likviditet*

I denne oppgaven skal både resultatbudsjettet og likviditetsbudsjettet presenteres, men sistnevnte legges mer vekt på i konklusjonen. For en idrettshall er det nemlig ikke en målsetning å øke verdien i selskapet, men å tilby en idrettsarena til befolkningen på Innherred. Det viktigste her bli derfor å sørge for at man har en inntjening som gjør at man kan betale de løpende utgiftene, og samtidig vedlikeholde anlegget.

3.1.4 *Likviditetsmargin*

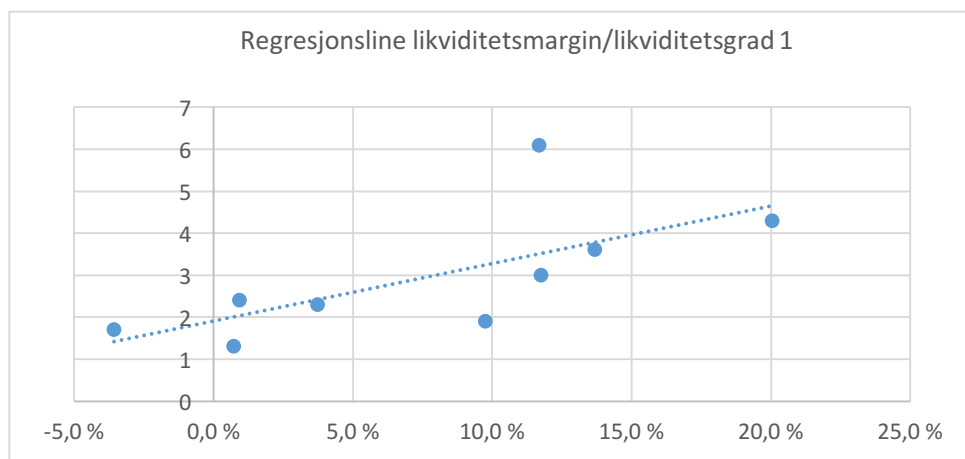
Jeg innfører i denne oppgaven begrepet *likviditetsmargin* som et mål på robustheten i et prosjekt hvor selvbæreevne er viktigere en avkastning. Likviditetsgraden i denne oppgaven defineres som $\frac{\text{likviditetsoverskudd}}{\text{driftsinntekt}} = \text{likviditetsmargin}$

Grunnen til at jeg bruker dette i stedet for likviditetsgradene skyldes at det er enklere å budsjettere et resultatbudsjett enn en balanse, og at dette derfor gir et mer reliabelt resultat.

Ulempen er at datautvalget denne er basert på er for lite, og det ikke har en like sterk korrelasjon til likviditetsgrad 1 som man burde ønske. Ideelt sett burde justert R-kvadrat være mye nærmere 1. Det er allikevel et måltall som kan brukes til å vurdere den enkeltes organisasjon kumulasjon eller tap av likviditet.

SAMMENDRAG
(UTDATA)

Regresjonsstatistikk	
Multipel R	0,3918648 84
R-kvadrat	0,1535580 87
Justert R-kvadrat	0,0477528 48
Standardfeil	0,0763770 17
Observasjoner	10

Variansanalyse

	fg	SK	GK	F	Signifikans -F
Regresjon	1	0,0084662 46	0,008466246	1,4513278 19	0,2627418 76
Residualer	8	0,0466675 89	0,005833449		
Totalt	9	0,0551338 36			

	Koeffisienter	Standardfeil	t-Stat	P-verdi	Nederste 95%	Øverste 95%	Nedre 95,0%	Øverste 95,0%
Skjæringspunkt	0,0330520 89	0,0503280 98	0,65673232	0,5297875 46	0,0830047 14	0,1491088 92	0,0830047 14	0,1491088 92
Likviditetsgrad 1	0,0194134 14	0,0161145 86	1,204710678	0,2627418 76	0,0177468 88	0,0565737 15	0,0177468 88	0,0565737 15

Tabell 1 - Sammendrag korrelasjon

Likviditetsmarginen ligner mye på likviditetsreserven som defineres som

$\frac{\text{betalingsmidler} + \text{ubenyttet kassekreditt}}{\text{budsjetterte salgsinntekter}}$, hvor resultatet helst skal være over 10% (Hoff, 2010, s.

385). Dette kan derimot ikke brukes, da vi ikke kan budsjettere inn totale betalingsmidler, da dette i er balanseposter og ikke resultatposter, samt at vi ikke har kilder på tilgjengelig kassakreditt på eksisterende anlegg. Jeg har derfor satt at kravet skal være likt gjennomsnittet av de tilgjengelige kildene, i dette tilfellet 6,54%

3.2 Kontantstrøm

En kontantstrøm er en oversikt over alle innbetalinger og utbetalinger i en gitt periode. Man tar ikke hensyn til regnskapsmessige kostnader som av-, og nedskrivninger, «goodwill», eller andre kostnader og inntekter som ikke er en overføring av betalingsmidler. For ishallen er avkastningen til eieren det eneste som betyr noe, og derfor benyttes også en kontantstrøm av egenkapitalen, noe som betyr at også finanskostnader, avdrag og skattekostnader skal regnes inn i kontantstrømmen. (Bredesen, 2011, ss. 36-38)

4 Strategiske analyser

De vanligste strategiske analysene for en bedrift er SWOT-, og PESTEL-analysen. Disse skal brukes for å kartlegge både interne og eksterne faktorer som påvirker økonomien til ishallen.

4.1 *PESTEL*

En PESTEL-analyse er en strategisk vurdering av de eksterne faktorene som en organisasjon må forholde seg til. PESTEL står for Political, Economical, Social, Enviromental, Technological og Legal, og refererer til omgivelsene. (Roos, von Krogh, Roos, & Boldt-Christmas, Strategi - en innføring, 2014, ss. 84-85)

Political	Economical	Social
<ul style="list-style-type: none">• Politisk vilje til å bygge ishall• Prioritert i fylkeskommunale planer• Kommunesammenslåing	<ul style="list-style-type: none">• Lavt rentenivå• Lokale entreprenører• Kommuneøkonomi	<ul style="list-style-type: none">• Ikke miljø for isidretter i Nord-Trøndelag
Enviromental	Technological	Legal
<ul style="list-style-type: none">• Varmegjenvinning	<ul style="list-style-type: none">• Teknologiske fremskritt	<ul style="list-style-type: none">• Søknadsberettigelse

Tabell 2 - PESTEL-analyse

4.1.1 *Politiske faktorer*

Politisk vilje

Det er i Inderøy og Steinkjer kommune en politisk vilje til å bygge denne ishallen. Det er skrevet en intensjonsavtale, samt at Inderøy kommune har vedtatt å bygge byggetrinn 1 av Rørahallene. (Ringstad, 2016)

Prioritert av fylkeskommunen

Ishall har ligget på prioriteringslista til Nord-Trøndelag fylkeskommune og Nord-Trøndelag idrettskrets siden 1984, og har vært ønsket i Nord-Trøndelag siden 1978. (Nord-Trøndelag Idrettskrets, 2014) (Tory, 1978)

Kommunesammenslåing

En eventuell kommunesammenslåing kan sette det interkommunale prosjektet på spill. Dette avhenger av hvordan regelverket rundt blir utformet, men i ytterste konsekvens kan man ende opp med å ikke få status som interkommunalt anlegg, og dermed gå glipp av 10 millioner i offentlige midler.

4.1.2 *Økonomiske faktorer*

Lavt rentenivå

Et lavt rentenivå gjør det mindre kostbart å låne midler til å realisere hallprosjektet.

Lokale entreprenører

Nord-Trøndelag er en region med et stort antall entreprenører. Etersom disse har lokal forankring i regionen, kan man anta at de vil bidra til å utvikle regionen, ved å gi støtte i form av gavebrev til Rørahallene

Kommuneøkonomi

De deltagende kommunene må vurdere hvilken nytte de har i en ishall, og om kostnadene knyttet til finansiering og leie er verdt kostnaden.

4.1.3 *Sosiale faktorer*

Manglende isidrettsmiljø

Det finnes ikke noe etablert ishockeymiljø på Innherred, men det er en liten ishockeybane i Verdal kommune som ble ferdigstilt i januar 2016. (Lenonhardsen, 2016). Innherred Isidrettslags medlemslister har etter denne banen ble bygd, opplevd en medlemsøkning fra 29 medlemmer, til 85 medlemmer. (Innherred Isidrettslag, 2016) Dette viser at det finnes en latent interesse for isidretter i regionen.

4.1.4 *Miljømessige faktorer*

Varmegjenvinning

I det store og hele bruker en ishall mye strøm til isproduksjon, men i den prosessen produseres det også mye varme. I et større anlegg som Rørahallene er tiltenkt å være, vil ishallen bidra til å senke energibehovet i resten av hallen, ved å blant annet varme vannet i garderobene. (Bakken, 2014)

4.1.5 *Teknologiske faktorer*

Teknologisk fremgang

Det har i de siste tiårene vært en stor fremgang i ishallteknologi, ved blant annet aktører fra NTNU. (Byggeindustrien, 2015)

4.1.6 *Juridiske faktorer*

Stønadsberettiget aksjeselskap

For at et aksjeselskap som Rørahallene AS skal kunne søke om spillemidler, må det innhentes forhåndsgodkjennelse av Kulturdepartementet. (Det Kongelige Kulturdepartementet, 2015, s. 13)

4.2 *SWOT*

En SWOT-analyse står for Strength, Weakness, Opportunity og Treaths og er en analyse av de interne faktorene i bedriften. (Roos, von Krogh, Roos, & Boldt-Christmas, Strategi - en innføring, 2014, ss. 167-168)

Styrker	Svakheter
<ul style="list-style-type: none">• Ingen nærliggende ishaller• Lokalitet	<ul style="list-style-type: none">• Ikke etablert isidrettsmiljø• Ingen dokumenterte inntekter
Muligheter	Trusler
<ul style="list-style-type: none">• Internasjonal idrett• Rekrutteringsgrunnlag	<ul style="list-style-type: none">• Potensiell høy risiko• Estimerte tall

Tabell 3 - SWOT analyse

4.2.1 *Styrker*

Nærmeste ishall er Leangen Ishall i Trondheim, noe som er for langt unna for de aller fleste. Ishallene i Trondheim har sprengt kapasitet. Med origo i Røra bor det i overkant av 60 000 innbyggere innen en halvtimes kjøring i kommunene Steinkjer, Inderøy, Verdal og Levanger. Det er også ikke lenger unna enn at man kan spille kamper mot andre lag i Trondheim, eller fra Bjugn.

4.2.2 *Svakheter*

Det finnes ikke miljø for ishockey i Nord-Trøndelag. Det finnes en del med interesse, men per i dag er det ingen spillere med i ligaspill eller annen organisert aktivitet. Innherred Isidrettslag har pr i dag 85 medlemmer, og gjennomfører noe aktivitet på en liten naturisbane i Forbregd, men dette alene er ikke nok til å kunne fylle en ishall. Det er likevel rimelig å anta at en ishall vil skape interesse for isidretter, og at etterspørselen etter en ishall ikke finnes, fordi det ikke finnes et tilbud.

4.2.3 *Muligheter*

Ishockey spesielt, men også de andre idrettene, er internasjonale idretter med utøvere fra hele den nordlige halvkule. Ishockey og kunstløp er de to største idrettene i vinter OL (International Olympic Committee, 2014, s. 99), og ishockey har Norges nest høyeste publikumstall med omtrent 1 800 besøkende på hver kamp i GET-ligaen (Sollie, 2015). Sammenligning med andre hallanlegg i Norge viser at de jevnt over er i bruk hele åpningstiden (Sør-Trøndelag Ishockeykrets, 2015) (Nærbø IL, 2015) (Moss Hockey, 2015) (Kristiansand Ishockeyklubb, 2015).

4.2.4 *Trusler*

Ettersom det ikke finnes noe etablert miljø i noen av isidrettene, er det en risiko med at anlegget aldri når full dekning slik det er forespeilet i oppgaven. Ettersom Inderøy kommune må stille som garantist for drift av anlegget, finnes det en mulighet for at det medfører kommunen betydelige utgifter i flere tiår fremover, hvis dette viser seg å være veldig upopulært

Det er også en fare for at budsjettet sprekker i byggefasen, slik det gjorde med friidretts- og turnhallen Campus Steinkjer som var budsjettet til 130 millioner, men hadde en total kostnad på nærmere 220 millioner. En slik overskridelse vil være en betydelig finansiell merkostnad, og muligheten for en slik kostnadsoverskridelse i seg selv vil være en faktor i beslutningsavgjørelsene til de som skal vedta eventuell bygging av anlegget.

4.3 *Oppsummering av strategiske analyser*

De strategiske analysene viser at det er flere positive faktorer som gjør at dette er en relativt gunstig tid å bygge en ishall på. Det er et historisk lavt rentenivå, og en del ledig kapasitet hos entreprenører, som gjør anlegget betraktelig billigere å bygge nå enn for ti år siden. Utover det påpeker de strategiske analysene at dette er en ønsket hall fra det offentlige, med stort potensiale sett ut fra publikumstall og internasjonal status, og at interessen for isidretter vil øke hvis hallen blir bygd.

De negative sidene er at det ikke finnes noe godt etablert miljø for isidretter i regionen, samt usikkerhetene med alle store bygg. Hvis interessen svikter eller byggekostnaden blir vesentlig høyere enn budsjettet, vil dette medføre betydelige økonomiske utfordringer i årene som kommer.

5 Beregning av kontantstrøm uten offentlig merfinansiering

For å svare på problemstillingen og beregne kontantstrømmen må det først beregnes alle tallmaterialene som ligger til grunn. De fire hovedgruppene er da byggekostnader, finansiering, kostnader og inntekter.

Alle inntekter og utgifter blir justert årlig i takt med inflasjonsmålet (Norges Bank, 2016).

5.1 Byggekostnader

Byggekostnadene er estimert med grunnlag i Nord-Trøndelag fylkeskommunes saksdokumenter. Anleggets beregnede kostnad er 60 millioner kroner (Brandt, 2014).

5.2 Finansiering

Finansieringen av banen skjer med en kombinasjon av offentlige midler, blant annet spillemidler, programsatsningsmidler og interkommunale midler, og resten blir finansiert via lån. Vanlig ventetid på spillemidler i Nord-Trøndelag er rundt 5 år, dette beløpet må mellomfinansieres, men det betales kun rentekostnader og lånet som dekker mellomfinansieringen blir betalt i sin helhet når spillemidlene blir utbetalt.

5.2.1 Offentlige midler.

Hvor mye tilskudd som kan tildeles idrettsanlegg fra offentlige midler er bestemt av Kulturdepartementet og alle tall i denne oppgaven er hentet ut derfra.

For ordinære anlegg kan inntil 33% av den tilskuddsberettigede kostnaden dekkes av offentlige midler, hvis det ikke er det offentlige som eier anlegget. For interkommunale prosjekt slik ishallen og curlinghallen i dette prosjektet er, kan man få dekt inntil 50% av den totale kostnaden.

Spillemidler, noen ganger referert til som tippemidler, er en statlig tilskuddsordning for bygging av blant annet idrettsanlegg i Norge. For ishaller er tilskuddet på 12 millioner kroner, og for curlinghaller er tilskuddet 7,5 millioner kroner. Man kan også få programsatsningsmidler, som er en tilleggsbevilgning gitt fra særforbundene til prioriterte anlegg, på til sammen 4,5 millioner kroner, samt at kommunene som er med i prosjektet forplikter seg til å bidra med minst 5% av finansieringskostnaden hvis anlegget skal kvalifisere som interkommunalt anlegg.

Ved bygging av denne hallen kan altså prosjektet maksimalt hente ut 20,3 millioner kroner i spillemidler, mens Steinkjer og Inderøy kommune forplikter seg til å bidra med 6 millioner. Samlet utgjør dette 26,3 millioner kroner ut av en samlet kostnad på 60 millioner kroner.

Kommunene, fylkeskommunen, eller andre offentlige instanser kan også bidra med et ekstrabidrag på 3,7 millioner slik at den totale summen offentlige midler er på 30 millioner kroner.

Det er også et krav om at anlegget skal ha en varighet på minst 30 år (Det Kongelige Kulturdepartementet, 2015).

5.2.2 *Gavebrev*

Det forutsettes i prosjektet at man kan få gavebrev til en verdi av 20% av totalkostnaden på anlegget, i alt 12 millioner kroner, basert på erfaringstall fra byggetrinn 1 (Rørahallene AS, 2016).

Disse gavebrevene kan både være rene pengegaver, eller i form av utstyr og tjenester. En vanlig måte å løse dette på er at entreprenørene prissetter tjenestene sine etter sine vanlige kalkyler, men gir avslag i pris i form av rabatter.

Dette er vanlig praksis også i kommersielle bygg at det gis rabatter på timespris og material for å vinne anbud. En del av arbeidet kan også være ren dugnad, hvor entreprenøren stiller som ansvarlig, men lar idrettslagene stå for selve arbeidet. (Lien, 2006).

5.2.3 *Lån*

Det resterende beløpet, 13,7 millioner kroner, finansieres med lån. Lånets varighet er i oppgaven satt til 30 år med 2,15% rente, og nedbetales som et serielån. Renten er estimert med utgangspunkt i styringsrenten fra Norges Bank, med et påslag fra banken. (Norges Bank, 2016).

5.3 *Momskompensasjon*

Det er også meget sannsynlig at man kan få momskompensasjon av den reelle byggekostnaden for anlegget, ettersom det har blitt utbetalt hvert år siden 2010 (Norges

Idrettsforbund, 2016). Denne blir i så fall utbetalt i år to, og 2/3 av summen skal brukes til å nedbetale lån, mens det resterende skal dekke skattekostnader, og sikre en likviditetsreserve. (Det Kongelige Kulturdepartementet, 2015).

Reelle byggekostnader	48 000 000
Moms sats	25 %
Mulig momskompensasjon	12 000 000

Tabell 4 - Momskompensasjon

5.4 Kostnader

5.4.1 Lønn og styrehonorar

Lønna til renholdere og driftsteknikere er vurdert i forhold til landsgjennomsnittet. (Senter for IKT i Utdanning, 2015) (Senter for IKT i Utdanning, 2016). Det er i utgangspunktet nødvendig med to 100% stillinger på driftsteknikersiden, men det antas at en av dem blir gjort på dugnad.

Lønna til daglig leder er en prosentvis andel av en 100% stilling av hele hallen.

Styret gjelder hele Rørahallene AS, og andelen som knyttes til Ishallen er 1/3. Ettersom styret er de eneste som er personlig ansvarlige i et AS bør de kompenseres økonomisk for den risikoen de bærer. At honoraret er relativt lavt forklares med at Rørahallene AS er en ideell organisasjon, og at det forventes at også styrearbeidet blir gjort på dugnad. Allikevel er det viktig med et honorar for å tiltrekke seg kvalifiserte folk – samt at det forplikter til å gjøre jobben ordentlig.

Lønn						
	Stillingsprosent	Årslønn	Lønn %	AGA	Avg kr	Totalt
Daglig leder	25 %	kr 550 000,00	kr 137 500,00	27,8 %	kr 38 214,00	kr 175 714
Renholder	10 %	kr 382 200,00	kr 38 220,00	27,8 %	kr 10 622,10	kr 48 842
Driftstekniker	100 %	kr 460 800,00	kr 460 800,00	27,8 %	kr 128 065,54	kr 588 866
						kr 813 422

Styret	Stillingsprosent	Salær	Andel ishall	Totalt
Styrets leder	33 %	kr 20 000,00	kr 6 666,67	kr 6 667
Resterende styremedlemmer	33 %	kr 15 000,00	kr 5 000,00	kr 5 000
				kr 11 667

Tabell 5 - Lønn og styrehonorar

5.4.2 *Strøm*

En ishall produserer egentlig ikke kulde, men varme. Varmen trekkes ut fra flaten hvor isen produseres, slik at den blir kald. Dette fører til mye overskuddsvarme som igjen kan brukes til å varme både rom og vann. Strømutgiftene blir allikevel en betydelig utgiftspost, og ved åtte måneders drift kan man forvente ett strømforbruk på opp mot 1 000 000 kilowatt timer (Bodø Kommune, 2012).

Nåværende spottpriis ligger på ca. 20 øre per kWh, og med en margin på 15% kan man forvente en strømpris på rundt 24 øre per kWh. For energikrevende foretak ligger nettleien på rundt 3,6 øre pr kWh i variabel kostnad med et statlig påslag på 20 øre, og 13 500,- i fast årlig utgift. (NordPool, 2016) (NTE Nett AS, 2016).

Strøm	Spottpriis	Forbruk	Fastpris nett	Sikkerhetsmargin	Pris strøm
Strøm	0,2	1000000,00		15 %	0,24 kr 240 000
Nettleie	0,24	1000000,00	kr 13 500,00	15 %	0,28 kr 293 500
					kr 533 500

Tabell 6 - Strøm

5.4.3 *Andre kostnader*

De resterende kostnadene er estimert av Rørahallene AS.

Andre kostnader	
Andre driftskostnader	kr 75 000
Forsikringer	kr 25 000
Investering av utstyr	kr 50 000
Reisekostnader	kr 10 000
Vedlikehold uteareal / snørydding	kr 10 000
Administrasjonskostnader	kr 30 000
Vedlikehold bygg	kr 25 000
	kr 225 000

Tabell 7 - Andre kostnader

5.4.4 *Avskrivninger*

Bygget avskrives over 30 år. Utstyret avskrives over 10 år. Begge ved bruk av lineær avskrivningsmetode hvor avskrivningene er like store hvert år.

Avskrivninger	Per år
Ishall	kr 1 333 333
Curlinghall	kr 333 333
Utstyr	kr 1 000 000
SUM AVSKRIVNINGER	kr 2 666 667

Tabell 8 - Avskrivninger

5.4.5 Lånekostnader

Lånekostnadene er renter og avdrag som skal nedbetales over 30 år som et serielån, med en avdragsfrihet i år 1 av prosjektet. Lånerenten er estimert til 2,15%. Mellomfinansiering er ellers lik, men der betales det ikke avdrag før beløpet nedbetales i sin helhet før år 5, når spillemidlene blir utbetalt. Lånet blir nedbetalt med 8 millioner kroner når momskompensasjonen blir innbetalt i år 2.

År	Lånesaldo	Terminbeløp	Renter	Avdrag
1	21 700 000	466 550	466 550	
2	21 700 000	9 241 550	466 550	8 775 000
3	12 925 000	739 495	277 888	461 607
4	12 463 393	729 570	267 963	461 607
5	12 001 786	719 646	258 038	461 607
6	11 540 179	709 721	248 114	461 607
7	11 078 571	699 796	238 189	461 607
8	10 616 964	689 872	228 265	461 607
9	10 155 357	679 947	218 340	461 607
10	9 693 750	670 023	208 416	461 607
11	9 232 143	660 098	198 491	461 607
12	8 770 536	650 174	188 567	461 607
13	8 308 929	640 249	178 642	461 607
14	7 847 321	630 325	168 717	461 607
15	7 385 714	620 400	158 793	461 607
16	6 924 107	610 475	148 868	461 607
17	6 462 500	600 551	138 944	461 607
18	6 000 893	590 626	129 019	461 607
19	5 539 286	580 702	119 095	461 607
20	5 077 679	570 777	109 170	461 607
21	4 616 071	560 853	99 246	461 607
22	4 154 464	550 928	89 321	461 607
23	3 692 857	541 004	79 396	461 607
24	3 231 250	531 079	69 472	461 607
25	2 769 643	521 154	59 547	461 607
26	2 308 036	511 230	49 623	461 607
27	1 846 429	501 305	39 698	461 607
28	1 384 821	491 381	29 774	461 607
29	923 214	481 456	19 849	461 607
30	461 607	471 532	9 925	461 607

Tabell 9 - Terminbeløpsoversikt 1

5.4.5.1 Mellomfinansiering

År	Lånesaldo	Terminbeløp	Renter	Avdrag
1	15 800 000	339 700	339 700	
2	15 800 000	339 700	339 700	
3	15 800 000	339 700	339 700	
4	15 800 000	339 700	339 700	
5	15 800 000	355 500	339 700	15 800

Tabell 10 - Mellomfinansiering

5.5 Inntekter

Inntektene er estimert ved å sammenligne priser og utleietider med andre hallanlegg, samt ved å hente inn egne kilder på andre inntekter. I kontantstrømmen er det estimert en oppstartsfasen på prosjektet hvor alle inntekter med unntak av frigang, sponsorer, interkommunalt tilskudd

og utleie på dagtid starter på 50% av det estimerte og øker gradvis til 100% i løpet av ti år, mens i resultat-, og likviditetsbudsjett er det regnet med 100% dekning.

5.5.1 *Ishall*

Som grunnlag for ishallen er det antatt en sesong som varer fra medio 15. september til 31. Mai. Forventet utleie i sesong er fra klokken 15:00 til 23:00 alle ukedager, tilsvarende 8 timer daglig, med unntak av fredager hvor det er satt av tre timer til frigang.

Banen kan leies ut til ishockey, kunstløp, kortbaneløp, kjelkehockey og rink bandy.

Antall utleide timer er basert på erfaringstall fra de tre ishallene i Trondheim, og synes rimelige ettersom Trondheim har omtrentlig tre ganger befolkningen av kommunene Inderøy, Steinkjer, Verdal og Levanger som ligger innenfor 60km radius fra Rørahallene. (Sør-Trøndelag Ishockeykrets, 2015).

Leieprisen er satt til 500,- timen, noe som er veldig lavt i forhold til andre ishaller som ofte ligger på rundt 900 til 1200 kroner timen (Ullensaker Kommune, 2015) (Moss Hockey, 2012). Dette gir rom for en økning i inntektsgrunnlaget når etterspørselen tilsier at det er mulig.

I helgene er det ikke innregnet utleie, da vi ser for oss at hallen brukes til kamper og gratis hockeyskole for de minste for å generere en større etterspørsel.

	Timeleie i kr	Årlig utleie i timer	Sum i kr
Ishall	kr 500	1 179	kr 589 714

Tabell 11 - Inntekt ishall

5.5.2 *Frigang*

Rørahallene AS planlegger å ha frigang i ishallen i tre timer hver fredag og søndag, hvor frigangen er gratis på fredager, og 50,- pr person på søndager. Det forventes at det er i gjennomsnitt 80 betalende gjester på frigang hver uke.

(Stavanger Kommune, 2016)

	Pris pr besøkende	Antall besøkende årlig	Sum i kr
Frigang	kr 50	2 949	kr 147 429

Tabell 12 - Inntekt frigang

5.5.3 *Curlinghall*

Curlinghallen er anslått utleid til gjennomsnittlig 0,75 grupper dag pr bane, til sammen 3 utleier daglig, noe som tilsvarer 774 utleide baner i året, til en pris på 800 kroner pr gruppe på åtte personer, noe som tilsvarer 100 kroner per person. Dette inkluderer helg. Det er også et stort potensiale for å leie ut banen på dagtid til pensjonister og grupper med nedsatt fysisk og kognitive egenskaper hvis man legger rette til rullestolcurling. Rørahallene AS mener at dette er et forsiktig estimat sammenlignet med Snarøya Curlinghall (Norby, 2016)

	Timeleie i kr	Antall baneleie	Sum i kr
Curlinghall	kr 800	774	kr 619 200

Tabell 13 - Inntekt Curlinghall

5.5.4 *Turneringer og kamper*

Rørahallene AS forventer at man kan kunne leie ut hallen til i gjennomsnitt 4000 kr hver helg i forbindelse med kamper og turneringer, utover frigang.

	Leie pr helg	Antall helger	Sum i kr
Kamper og turneringer	kr 4 000	37	kr 147 333

Tabell 14 - Inntekt fra turneringer og kamper

5.5.5 *Events utenom sesong*

En ishall har noen klare fordeler for å leie ut til eventer utenfor ishallsesongen. Den har betonggulv, slik at den er godt egnet til å ha messer med større kjøretøy som masseforflyttningsverktøy (hjullastere, gravemaskiner med mer), landbruksverktøy og biler, men kan også brukes til hundeshow, boligmesser og lignende. Ishallen har en liten tribune som vil være godt egnet til visse typer messer. Det er også mulig å arrangere konserter og dansegallaer i hallen.

Det er forventet at ishallen kan leies ut til messer for 35 000,- hver måned i de tre månedene utenfor sesong, basert på inntektstall fra Moss Ishall. (Brevold, 2013)

	Leie pr md	Antall md	Sum i kr
Events utenfor sesong	kr 35 000	3	kr 105 000

Tabell 15 - Inntekt events

5.5.6 *Sponsorer*

Rørahallene AS planlegger å hente inn sponsorer til ishallen som skal plasseres på vantet spilleflaten. Sponsorene vil måtte betale 2000,- årlig per meter, og det er forventet at man får sponsorer til alle 174 tilgjengelige meter.

	Pris pr år	Antall sponsorplasser	Sum i kr
Sponsorer	kr 2 000	174	kr 348 000

Tabell 16 - Sponsorinntekter

Det er også mulig å få solgt inn dyrere sponsorplasser som kan legges på isen – men oppgaven tar høyde for at man ikke oppnår det i de første årene.

5.5.7 *Interkommunalt tilskudd*

Inderøy og Steinkjer kommune skal gå sammen om denne ishallen, og de har skrevet en intensjonsavtale (Steinkjer Kommune, 2014).

De kommunene som har vedtatt å bli med i et interkommunalt prosjekt har forpliktet seg til å gi tilskudd på 5% av driftskostnadene, med unntak av avskrivninger, som fast tilskudd.

Beløpet varierer fra år til år, og er knyttet til driftsresultatet, med fratrukk for avskrivninger.

Men et normalår etter at momskompensasjonen er utbetalt vil være tilnærmet

	Driftskostnad	Andel	Sum i kr
Kommunalt tilskudd Steinkjer	kr 2 869 124	5 %	kr 143 456
Kommunalt tilskudd Inderøy	kr 2 869 124	5 %	kr 143 456
Sum interkommunalt tilskudd			kr 286 912

Tabell 17 - Interkommunalt tilskudd

5.6 *Resultatsammenstilling uten offentlig merfinansiering eller driftstilskudd*

Når man sammenstiller kostnader og utgifter er det viktig å skille mellom det regnskapsmessige resultatet og likviditetsendringen. Ettersom det ikke er noe mål i seg selv at idrettshallen skal være lønnsom, er resultatbudsjettet mindre viktig. Desto viktigere er likviditetsbudsjettet og kontantstrømmen.

Forskjellen mellom resultatbudsjettet og likviditetsbudsjettet er at resultatbudsjettet inkluderer avskrivninger, ettersom hallen og utstyrets verdi synker i takt med at det blir eldre og utslitt.

Likviditetsbudsjettet er derimot alle inn-, og utbetalinger som skjer hver år, og viser om hallen kan betale sine løpende forpliktelser.

Ettersom jeg i kontantstrømmen tar hensyn både for en gradvis økning av inntekter og inflasjon, blir resultatbudsjettet og likviditetsbudsjettet presentert i et normalår. Det innebærer at det forutsettes 100% dekning uten inflasjonsjustering, og at finansielle kostnader og avdrag hentes fra år 3. Dette grepet sikrer en mer korrekt fremstilling av gjennomsnittlig driftsår.

I kontantstrømmen er år 13 til 24 skjult for å øke lesbarheten i dokumentet.

5.6.1 *Resultatbudsjett*

Ishall	589 714
Curlinghall	619 200
Kamper og turneringer	147 333
Frigang	147 429
Events utenfor sesong	105 000
Interkommunale midler	286 912
Sponsorer	348 000
Driftsinntekter	2 243 589
Strøm	533 500
Lønn inkl. styrehonorar	825 088
Forsikringer	25 000
Reisekostnader	10 000
Administrasjonskostnader	30 000
Investeringer av utstyr	50 000
Vedlikehold bygg	25 000
Andre driftskostnader	75 000
Avskrivninger	2 666 667
Driftsutgifter	4 240 255
Driftsresultat	-1 996 666
Finansinntekter	
Finanskostnader	634 250
Netto finans	-634 250
Ordinært resultat før skatt	-2 630 916
Skatt	-
Ordinært resultat etter skatt	-2 630 916

Tabell 18 - Resultatbudsjett 1

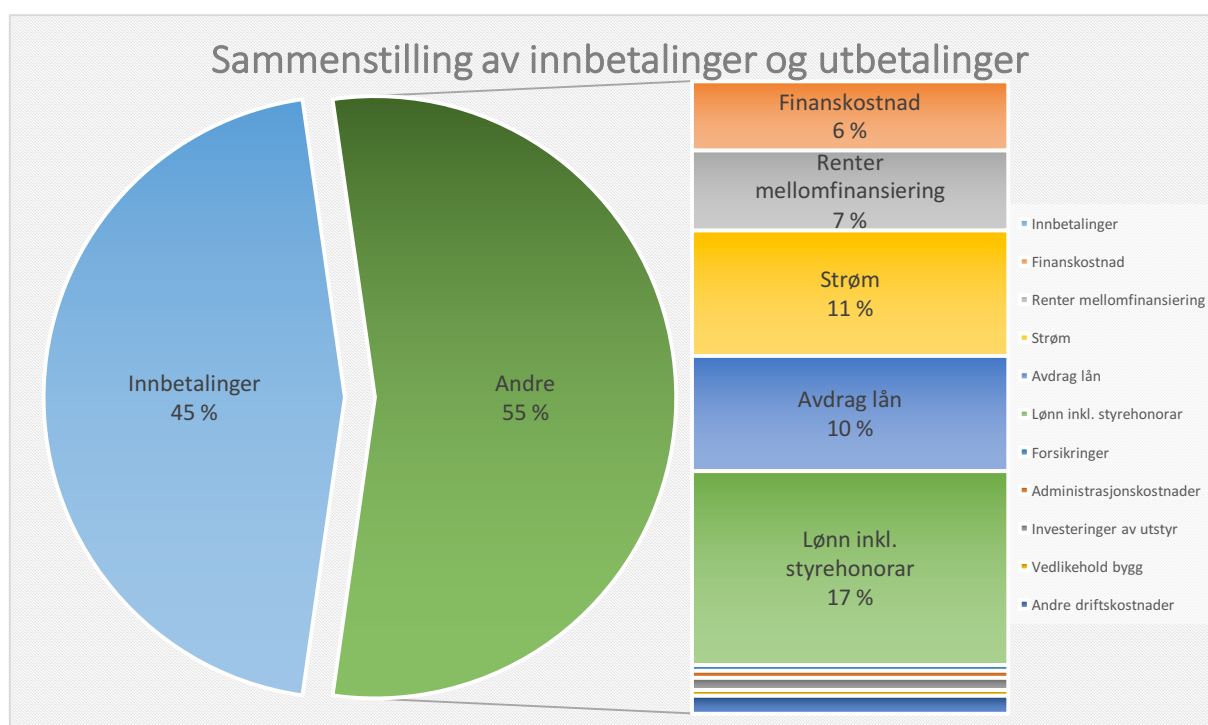
5.6.2 Likviditetsbudsjett

Ishall	589 714
Curlinghall	619 200
Kamper og turneringer	147 333
Frigang	147 429
Events utenfor sesong	105 000
Interkommunale midler	286 912
Sponsorer	348 000
Driftsinntekter	2 243 589

Strøm	533 500
Lønn inkl. styrehonorar	825 088
Forsikringer	25 000
Reisekostnader	10 000
Administrasjonskostnader	30 000
Investeringer av utstyr	50 000
Vedlikehold bygg	25 000
Andre driftskostnader	75 000
Rentekostnader	294 550
Avdrag	489 286
Renter mellomfinansiering	339 700
Driftsutgifter	2 697 124

Likviditets over-/underskudd	-453 535
Likviditetsmargin	-20,21 %

Tabell 19 - Likviditetsbudsjett 1

Figur 2 - Sammenstilling av innbetalinger og utbetalinger

5.6.3 Kontantstrøm uten offentlig merfinansering eller driftstilskudd

År	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	25	26	27	28	29	30	
Investering	60 000 000																				
Offentlige midler	26 300 000																				
Gavebrev	12 000 000																				
Lån	21 700 000																				
Ishall		294 857	325 154	355 600	386 196	416 944	447 842	478 892	510 095	541 451	572 961	604 624	606 136	607 651	626 133	627 699	629 268	630 841	632 418	633 999	
Curlinghall		309 600	341 411	373 380	405 506	437 791	470 234	502 837	535 600	568 524	601 609	634 855	636 442	638 034	657 440	659 084	660 731	662 383	664 039	665 699	
Kamper og turneringer		73 667	81 236	88 843	96 487	104 169	111 888	119 646	127 441	135 275	143 148	151 058	151 436	151 815	156 432	156 823	157 215	157 608	158 002	158 397	
Frigang		147 429	147 797	148 167	148 537	148 908	149 281	149 654	150 028	150 403	150 779	151 156	151 534	151 913	156 533	156 925	157 317	157 710	158 105	158 500	
Events utenfor sesong		52 500	57 894	63 315	68 763	74 238	79 739	85 268	90 824	96 407	102 017	107 655	107 924	108 194	111 484	111 763	112 043	112 323	112 604	112 885	
Interkommunale midler		204 014	204 407	187 602	186 945	186 289	185 635	184 981	184 329	183 677	183 026	182 377	181 728	181 080	173 389	172 754	172 121	171 489	170 858	170 228	
Sponsorer		348 000	348 870	349 742	350 617	351 493	352 372	353 253	354 136	355 021	355 909	356 799	357 691	358 585	369 491	370 415	371 341	372 270	373 200	374 133	
Momskompensasjon		-	12 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Driftsinntekter		1 430 066	13 506 770	1 566 648	1 643 051	1 719 831	1 796 991	1 874 531	1 952 453	2 030 758	2 109 448	2 188 524	2 192 890	2 197 271	2 250 903	2 255 463	2 260 036	2 264 624	2 269 226	2 273 842	
Strøm		-533 500	-534 834	-536 171	-537 511	-538 855	-540 202	-541 553	-542 907	-544 264	-545 624	-546 989	-548 356	-549 727	-566 447	-567 864	-569 283	-570 706	-572 133	-573 563	
Lønn inkl. styrehonorar		-825 088	-827 151	-829 219	-831 292	-833 370	-835 454	-837 542	-839 636	-841 735	-843 840	-845 949	-848 064	-850 184	-876 043	-878 233	-880 429	-882 630	-884 837	-887 049	
Forsikringer		-25 000	-25 063	-25 125	-25 188	-25 251	-25 314	-25 377	-25 441	-25 504	-25 568	-25 632	-25 696	-25 760	-26 544	-26 610	-26 677	-26 744	-26 810	-26 877	
Reisekostnader		-10 000	-10 025	-10 050	-10 075	-10 100	-10 126	-10 151	-10 176	-10 202	-10 227	-10 253	-10 278	-10 304	-10 618	-10 644	-10 671	-10 697	-10 724	-10 751	
Administrasjonskostnader		-30 000	-30 075	-30 150	-30 226	-30 301	-30 377	-30 453	-30 529	-30 605	-30 682	-30 758	-30 835	-30 912	-31 853	-31 932	-32 012	-32 092	-32 172	-32 253	
Investeringer av utstyr		-50 000	-50 125	-50 250	-50 376	-50 502	-50 628	-50 755	-50 882	-51 009	-51 136	-51 264	-51 392	-51 521	-53 088	-53 221	-53 354	-53 487	-53 621	-53 755	
Vedlikehold bygg		-25 000	-25 063	-25 125	-25 188	-25 251	-25 314	-25 377	-25 441	-25 504	-25 568	-25 632	-25 696	-25 760	-26 544	-26 610	-26 677	-26 744	-26 810	-26 877	
Andre driftskostnader		-75 000	-75 188	-75 375	-75 564	-75 753	-75 942	-76 132	-76 322	-76 513	-76 704	-76 896	-77 088	-77 281	-79 632	-79 831	-80 030	-80 231	-80 431	-80 632	
Driftskostnader		1 573 588	-1 577 522	1 581 466	1 585 420	1 589 383	1 593 357	1 597 340	1 601 333	1 605 337	1 609 350	1 613 374	1 617 407	1 621 450	1 670 768	1 674 945	1 679 133	1 683 331	1 687 539	1 691 758	
Driftsresultat		-143 522	11 929 248	-14 818	57 631	130 448	203 634	277 191	351 119	425 421	500 098	575 150	575 484	575 820	580 135	580 517	580 904	581 293	581 687	582 084	
Avskrivninger		2 666 667	-2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	
Ordinært resultat før skatt		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
skatt		2 810 189	9 262 581	2 681 485	2 609 035	2 536 219	2 463 033	2 389 476	2 315 548	2 241 246	2 166 569	2 091 516	2 091 183	2 090 846	1 086 532	1 086 149	1 085 763	1 085 373	1 084 980	1 084 583	
Rentekostnader		-466 550	-466 550	-294 550	-284 030	-273 511	-262 991	-252 471	-241 952	-231 432	-220 913	-210 393	-199 873	-189 354	-63 118	-52 598	-42 079	-31 559	-21 039	-10 520	
Skattepliktig resultat		3 276 739	8 796 031	2 976 035	2 893 066	2 809 729	2 726 024	2 641 947	2 557 499	2 472 678	2 387 482	2 302 100	2 291 056	2 280 200	1 149 650	1 138 747	1 127 842	1 116 932	1 106 019	1 095 102	
Skatt		-	2 242 988	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ordinært resultat etter skatt		3 276 739	11 039 019	2 976 035	2 893 066	2 809 729	2 726 024	2 641 947	2 557 499	2 472 678	2 387 482	2 302 100	2 291 056	2 280 200	1 149 650	1 138 747	1 127 842	1 116 932	1 106 019	1 095 102	
Avskrivninger		2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	2 666 667	
Avdrag		-8 000 000	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	-489 286	
Avdrag mellomfinansiering		-339 700	-339 700	-339 700	-339 700	-339 700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kontantstrøm etter skatt		-949 772	5 365 985	1 138 354	1 055 385	-972 048	-548 643	-464 567	-380 118	-295 297	-210 101	-124 528	-113 675	-102 819	27 731	38 634	49 539	60 449	71 362	82 278	
Kumulativ kontantstrøm		-949 772	4 416 213	3 277 860	2 222 475	1 250 426	701 784	237 217	-142 901	-438 198	-648 299	-772 827	-886 503	-989 322	1 375 076	1 336 443	1 286 904	1 226 455	1 155 093	1 072 814	
Likviditetsmargin		-66,41 %	39,73 %	-72,66 %	-64,23 %	-56,52 %	-30,53 %	-24,78 %	-19,47 %	-14,54 %	-9,96 %	-5,69 %	-5,18 %	-4,68 %	1,23 %	1,71 %	2,19 %	2,67 %	3,14 %	3,62 %	
Kumulativ likviditetsmargin		-66,41 %	32,70 %	209,23 %	135,27 %	72,71 %	39,05 %	12,65 %	-7,32 %	-21,58 %	-30,73 %	-35,31 %	-40,43 %	-45,03 %	-61,09 %	-59,25 %	-56,94 %	-54,16 %	-50,90 %	-47,18 %	

Tabell 20 - Kontantstrøm 1

6 Beregning av kontantstrøm med offentlig merfinansiering og driftstilskudd

For å skape en positiv kontantstrøm må det offentlige bidra økonomisk i prosjektet. Dette er derimot underlagt noen begrensninger gitt av Kulturdepartementet. Det er gitt at de inntektene og kostnadene fra kapittel 5 er like, med kun endringer som følger i dette kapittelet. (Det Kongelige Kulturdepartementet, 2015)

Det finnes tre måter det offentlige kan bidra til anleggets økonomi.

- Økt offentlig tilskudd til finansiering
- Leie hallen på dagtid før å øke inntektene
- Betale renteutgiftene for mellomfinansieringen

For å sikre en positiv kontantstrøm i år 1, og det må derfor også regnes inn en kassakreditt på 300 000 kroner det første året. Momskompensasjonen som kommer i år 2 brukes for å betale ned 8 millioner av lånekostnadene, samt sikre positiv likviditet i år 3 til 6.

6.1.1 Økt kommunal finansiering

Det offentlige har anledning til å finansiere 50% av kostnadene i et interkommunalt anlegg, og kan derfor bidra med 3,7 millioner i tillegg til de 26,3 millioner kronene fra spillemidler, programsatsningsmidler og interkommunalt tilskudd, slik at lånekostnaden for finansiering ender på 18 millioner, i stedet for 21,7 millioner. Det vil spare Rørahallene AS rundt 100 000,- i rentekostnader årlig.

År	Lånesaldo	Terminbeløp	Renter	Avdrag
1	18 300 000	393 450	393 450	
2	18 300 000	8 393 450	393 450	8 000 000
3	10 300 000	589 307	221 450	367 857
4	9 932 143	581 398	213 541	367 857
5	9 564 286	573 489	205 632	367 857
6	9 196 429	565 580	197 723	367 857
7	8 828 571	557 671	189 814	367 857
8	8 460 714	549 763	181 905	367 857
9	8 092 857	541 854	173 996	367 857
10	7 725 000	533 945	166 088	367 857
11	7 357 143	526 036	158 179	367 857
12	6 989 286	518 127	150 270	367 857
13	6 621 429	510 218	142 361	367 857
14	6 253 571	502 309	134 452	367 857
15	5 885 714	494 400	126 543	367 857
16	5 517 857	486 491	118 634	367 857
17	5 150 000	478 582	110 725	367 857
18	4 782 143	470 673	102 816	367 857
19	4 414 286	462 764	94 907	367 857

20	4 046 429	454 855	86 998	367 857
21	3 678 571	446 946	79 089	367 857
22	3 310 714	439 038	71 180	367 857
23	2 942 857	431 129	63 271	367 857
24	2 575 000	423 220	55 363	367 857
25	2 207 143	415 311	47 454	367 857
26	1 839 286	407 402	39 545	367 857
27	1 471 429	399 493	31 636	367 857
28	1 103 571	391 584	23 727	367 857
29	735 714	383 675	15 818	367 857
30	367 857	375 766	7 909	367 857

Tabell 21 - Terminbeløpsoversikt 2

6.1.2 Utleie dagtid

Ishallen bør leies ut på dagtid og potensielle leietakere er grunnskolen og de videregående skolene, samt nærliggende folkehøyskoler og lærerutdanninga på NORD Universitet.

Kommer man dit at Innherredsregionen får sitt eget elitelag kan man også forvente at de kommer til å leie hallen på dagtid, men i all hovedsak er dette hvor det offentlige har mulighet til å støtte ishallen økonomisk ved å kjøpe halltid når banen er ledig.

I begynnelsen betyr det at ishallen kan leies ut til det offentlige i fem timer fra klokken 10:00 til 15:00 hver ukedag i sesongen for 250,-, noe som er 50% av ordinær leie.

	Timeleie i kr	Årlig utleie i timer	Sum i kr
Utleie dagtid	kr 250	1 304	kr 325 893

Tabell 22 - Inntekt utleie dagtid

6.1.3 Mellomfinansiering

Hvis det offentlige tar å dekker rentekostnaden for mellomfinansieringen, faller denne posten bort, og Rørahallene AS slipper en utgift på nesten 340 000,- årlig.

6.2 Resultatsammenstilling med offentlig merfinansiering og driftstilskudd

Under forutsetning at det offentlige gjennomfører alle de tre nevnte tiltakene skjer følgende endringer i resultatsammenstillingene. Men at likviditetsbudsjettet er uten kassekreditt, da likviditetsbudsjettet forutsetter 100% dekning av ishall, og da er kassekreditt ikke nødvendig.

6.2.1 Resultatbudsjett

Ishall	589 714
Curlinghall	619 200
Kamper og turneringer	147 333
Frigang	147 429
Events utenfor sesong	105 000
Interkommunale midler	157 359
Sponsorer	348 000
Utleie dagtid	325 893
Driftsinntekter	2 439 928
Strøm	533 500
Lønn inkl. styrehonorar	825 088
Forsikringer	25 000
Reisekostnader	10 000
Administrasjonskostnader	30 000
Investeringer av utstyr	50 000
Vedlikehold bygg	25 000
Andre driftskostnader	75 000
Avskrivninger	2 666 667
Driftsutgifter	4 240 255
Driftsresultat	-1 800 327
Finansinntekter	
Finanskostnader	221 450
Netto finans	-221 450
Ordinært resultat før skatt	-2 021 777
Skatt	-
Ordinært resultat etter skatt	-2 021 777

Tabell 23 - Resultatbudsjett 2

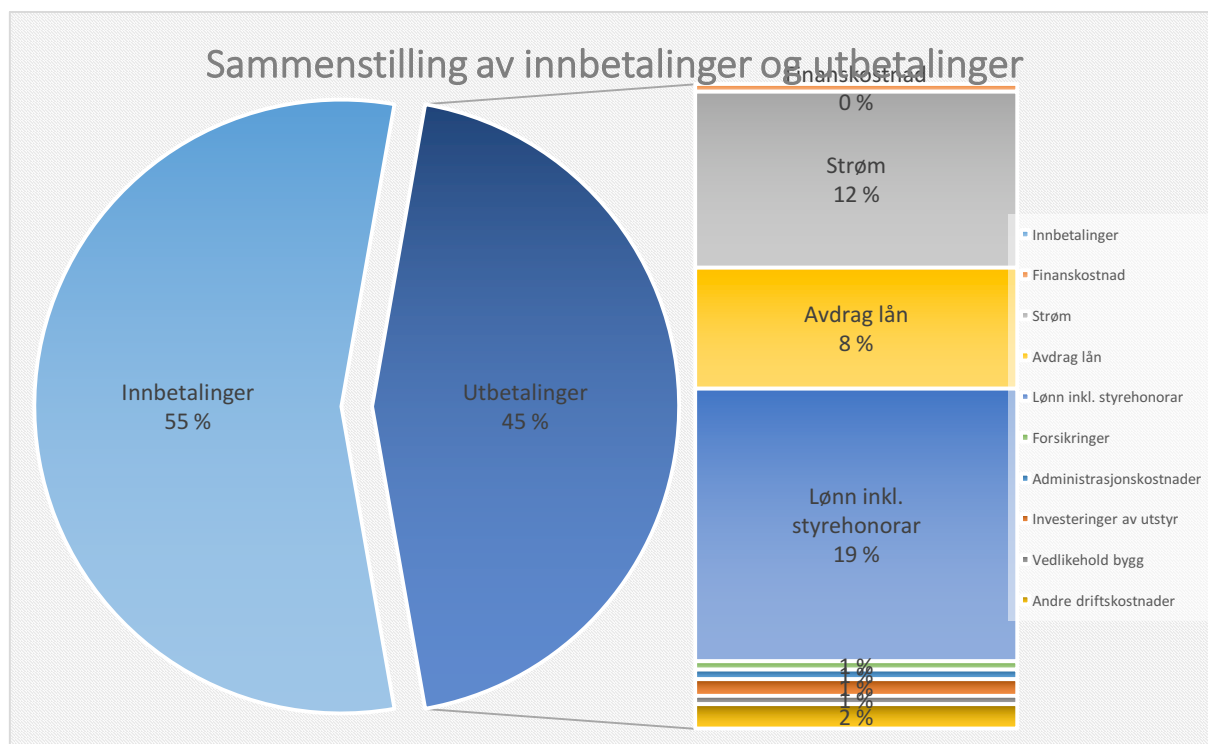
6.2.2 Likviditetsbudsjett

Ishall	589 714
Curlinghall	619 200
Kamper og turneringer	147 333
Frigang	147 429
Events utenfor sesong	105 000
Interkommunale midler	157 359
Sponsorer	348 000
Utleie dagtid	325 893
Inntekter	2 439 928

Strøm	533 500
Lønn inkl. styrehonorar	825 088
Forsikringer	25 000
Reisekostnader	10 000
Administrasjonskostnader	30 000
Investeringer av utstyr	50 000
Vedlikehold bygg	25 000
Andre driftskostnader	75 000
Rentekostnader	221 450
Avdrag	367 857
Utgifter	2 162 895

Likviditets over-/underskudd	277 032
Likviditetsmargin	11 %

Tabell 24 - Likviditetsbudsjett 2

Figur 3 - Sammenstilling av innbetalinger og utbetalinger 2

7 Drøfting

7.1 Investeringsbeslutning

Det er åpenbart at et slikt prosjekt trenger relativt mye støtte. Som vi ser fra kontantstrømmen er prosjektet ikke gjennomførbart uten ekstra offentlige midler, da det ikke vil ha et tilfredsstillende likviditetsoverskudd. Med ekstra offentlige midler er situasjonen annerledes, da vil prosjektet ha en stort sett positiv likviditetsstrøm hele levetiden sett under ett, og ha muligheter til å dekke uforutsette kostnader, samt justere pris etter etterspørsel – i motsetning til om de hadde hatt en lav likviditet, hvor daglig leders viktigste oppgave hadde vært å holdt hodet over vannet. (Hoff, 2010, s. 377)

7.2 Vurdering av priser for hall-leie

Med utgangspunkt i at det ikke er noe stor miljø for isidretter i Innherred er det viktig å gjøre hall-leien så rimelig som mulig. Antageligvis kommer mange uansett til å prøve både ishockey og curling, men det er viktig at det ikke blir for dyre aktiviteter. I motsetning til en fotballklubb som kan låne en fotballhall i deler av sesongen, foregår all aktivitet inne i ishallen, noe som igjen fører til en betydelig treningsavgift hvis hall-leien er for kostbar. Spesielt for ishockey som også krever en betydelig investering i utstyr for utøverne.

Også for kunstløp og short-track er det viktig å holde en lav pris, da disse idrettene har et mer begrenset antall utøver til en hver tid, og treningsavgiften derfor blir fordelt på et mindre antall medlemmer. Selv med en pris på 500,- pr time i en kunstløpsgruppe på fem personer er man oppe i en årlig treningsavgift på 8000 kroner. Hadde prisen 1000 kroner per time, som i andre haller, hadde også treningsavgiften vært det dobbelte. I tillegg kommer egenandeler for reiser til stevner og så videre.

Curlinghallen er tenkt som både et tilbud til seniorer og funksjonshemmede utover de vanlige brukerne, og det er derfor viktig å ha en overkommelig pris slik at dette kan være en hobby for alle. Det er også tenkt slik at foreldre som har fraktet barna sine til trening i andre deler av hallen kan bruke curlinghallen mens barna trener. Slik får man skapt en tilhørighet til Rørahallene på tvers av generasjoner, og får slått et lite slag for folkehelsen i samme håndvending.

7.3 Usikkerheter

Det er usikkert hvor populært et slikt anlegg blir på Innherred, selv om alle de fleste andre ishaller i Norge er utleid meste parten av tiden. Kontantstrømmen tar derfor høyde for en gradvis økning i bruk, og med kommunal støtte vil man ha en positiv likviditet med kun 70% dekning i hallen. Man har også mulighet til å øke inntektene ved å justere opp prisene, men det forutsetter at etterspørselen er høy nok.

Andre usikkerheter knytter seg til hvor mange gavebrev man kan innhente til finansiering, og hvorvidt momskompensasjonen videreføres. Hvis noen av disse momentene faller bort, eller blir lavere en antatt, vil lånekostnadene bli høyere og føre til en større finansiell kostnad.

Prosjektet har etterhvert høy likviditet, men det er usannsynlig at denne kommer til å være så høy. Det er lagt inn en sum på til sammen 75 000 kroner årlig i investering av utstyr og vedlikehold av bygg, men i visse tilfeller så kan denne kostanden bli betraktelig høyere, for eksempel hvis man må bytte ut kostbart utstyr som kuldeaggregatet eller lignende.

7.4 En hall i hallene

Ishallen er kun en del av et større hallanlegg, hvor byggetrinn to blant annet består av en fotballhall og en fleridrettshall, og byggetrinn en består av en Taekwondo hall og to squashhaller.

Det er forventet at resten av hallanlegget kommer til å ha høy omsetning, og drives med positiv likviditet. I en periode vil denne hallen ha mulighet til å finansiere driften av ishallen frem til den bærer seg selv likviditetsmessig. Det negative driftsresultatet i byggetrinn tre vil også bidra til å begrense hvor mye skatt resten av hallen ellers måtte betale.

7.5 Sammenligning med andre anlegg

Ved å sammenligne likviditetsmarginen i dette prosjektet med en del andre norske anlegg. Deres likviditetsmargin er funnet via regnskapstall, hvor jeg har sammenlignet driftsinntekter + netto finansinntekter mot driftsutgifter + finanskostnader – avskrivninger/nedskrivninger.

Hall	Inntekter	Utbetalinger	Likviditets over/underskudd	Likviditetsmargin
Kongshallene AS	2 016 000	2 088 000	-72 000	-3,6 %
Tønsberg Ishall	2 261 000	2 177 000	84 000	3,7 %
Ishall i Moss	1 909 000	1 685 000	224 000	11,7 %
Kongsberghallen	10 430 000	10 335 000	95 000	0,9 %
Iskanten ishall	8 764 000	7 009 000	1 755 000	20,0 %
Holmen ishall	3 292 000	2 971 000	321 000	9,8 %
Gjøvik olympiske ishall	14 812 000	14 705 000	107 000	0,7 %
Bærum Ishall	1 842 000	1 627 000	215 000	11,7 %
Nye Loen AS	3 352 000	2 894 000	458 000	13,7 %
Gjennomsnitt	5 408 667	5 054 556	354 111	6,5 %
Rørahallene med tilskudd	2 439 928	2 162 895	277 032	11,4 %
Rørahallene uten tilskudd	2 243 589	2 697 124	-453 535	-20,2 %

Tabell 26 - Sammenligning med andre haller

Som vi ser er det store variasjoner på omsetning i hallene, noe som skyldes at noen er små anlegg egnet for trening, mens noen er store anlegg egnet for internasjonale turneringer, og har eliteserielag i ishockey. Det er også stor variasjon på innbyggergrunnlaget, men det ser ut som dette er mindre viktig, med tanke på at Nye Loen ishall er i Sør-Jæren, som har en befolkning på rundt 70 000 innbyggere, og allikevel har over tre millioner i innbetalinger.

Vi ser også at Rørahallene med tilskudd har en likviditetsmargin på 11,4% i et normalår, noe som er over gjennomsnittet for andre anlegg i Norge, og over kravet for likviditetsreserven som skal være over 10%. Det er derimot en lavere likviditetsreserve i år 1, noe som betyr at man *kan* være nødt til å ta opp ekstra driftslån i de første årene.

8 Konklusjon

8.1 Hovedproblemstilling

I denne oppgaven er kontantstrømmen til en ishall på Røra blitt estimert, og det er tatt høyde for de fleste faktorene, og usikkerhetene. Der det har vært usikkerhet har oppgaven prøvd å utdype dette. Sammenlignet med referansehallene virker tallene realistiske og oppnåelige.

Det er allikevel ikke mulig å kontrollere om disse tallene er riktige før man har bygd hallen, og derfor umulig å slå fast om tallene er riktige eller ikke, men kan sees på som en prediksjon. For å kvalitetssikre tallene på en tilstrekkelig måte burde man hatt dokumentert interesse, for eksempel i form av intensjonsavtaler, fra idrettslag, foreninger og lignende. Som analysert i de strategiske analysene er det derimot forventet at byggingen av en ishall vil generere denne interessen, og at den vil øke gradvis til den fyller hallen i løpet av ti år.

8.2 *Delproblemstilling*

Ut fra målet om å ha en forsvarlig drift av anlegget, bør man ha en likviditet som kan tåle en større uforutsett kostnad. De offentlige tilskuddene kan deles inn i finansiering og driftstilskudd.

8.2.1 *Finansiering*

For å begrense rentekostnaden, har det offentlige mulighet til å bidra med ekstra midler til finansieringen av ishallen. Begrensningen her er kun «finansieringstaket» gitt av reglene for spillemidler.

8.2.2 *Driftstilskudd*

Driftstilskuddet er delt inn i to blokker, år 1-5, og fra år 6-30. Dette skyldes at hallanlegget vil ha en ekstra finansiell kostnad de første 5 årene før spillemidlene blir utbetalt.

8.2.3 *Oversikt over offentlig merfinansiering og driftstilskudd*

8.2.3.1

År	Finansiering	Interkommunalt tilskudd	Mellomfinansiering	Utleie dagtid	Sum
0	3 700 000				3 700 000
1		157 359	339 700	325 893	822 952
2		157 752	339 700	326 708	824 160
3		158 147	339 700	327 524	825 371
4		158 542	339 700	328 343	826 585
5		158 938	339 700	329 164	827 802
6		159 336		329 987	489 323
7		159 734		330 812	490 546
8		160 133		331 639	491 772
9		160 534		332 468	493 002
10		160 935		333 299	494 234
11		161 337		334 132	495 470
12		161 741		334 968	496 708
13		162 145		335 805	497 950
14		162 550		336 645	499 195
15		162 957		337 486	500 443
16		163 364		338 330	501 694
17		163 773		339 176	502 948
18		164 182		340 024	504 206
19		164 592		340 874	505 466
20		165 004		341 726	506 730
21		165 416		342 580	507 997
22		165 830		343 437	509 267
23		166 245		344 295	510 540
24		166 660		345 156	511 816
25		167 077		346 019	513 096
26		167 495		346 884	514 379
27		167 913		347 751	515 665
28		168 333		348 621	516 954
29		168 754		349 492	518 246
30		169 176		350 366	519 542
Totalt	3 700 000	4 895 954	1 698 500	10 139 605	20 434 059
Gjennomsnitt	123 333	163 198	56 617	337 987	681 135

Tabell 27 – Tilskuddsoversikt inkludert interkommunalt tilskudd

Med et gjennomsnittlig tilskudd på 681 135 årlig kan det offentlige sikre drift i en ishall, samlet tilskudd blir da i overkant av 20,4 millioner i de første 30 årene. Ekskluderer man det interkommunale tilskuddet som kreves for at anlegget skal ha interkommunal status er mertilskuddet beregnet til:

År	Finansiering	Mellomfinansiering	Utleie dagtid	Sum
0	3 700 000	-	-	3 700 000
1	-	339 700	325 893	665 593
2	-	339 700	326 708	666 408
3	-	339 700	327 524	667 224
4	-	339 700	328 343	668 043
5	-	339 700	329 164	668 864
6	-	-	329 987	329 987
7	-	-	330 812	330 812
8	-	-	331 639	331 639
9	-	-	332 468	332 468
10	-	-	333 299	333 299
11	-	-	334 132	334 132
12	-	-	334 968	334 968
13	-	-	335 805	335 805
14	-	-	336 645	336 645
15	-	-	337 486	337 486
16	-	-	338 330	338 330
17	-	-	339 176	339 176
18	-	-	340 024	340 024
19	-	-	340 874	340 874
20	-	-	341 726	341 726
21	-	-	342 580	342 580
22	-	-	343 437	343 437
23	-	-	344 295	344 295
24	-	-	345 156	345 156
25	-	-	346 019	346 019
26	-	-	346 884	346 884
27	-	-	347 751	347 751
28	-	-	348 621	348 621
29	-	-	349 492	349 492
30	-	-	350 366	350 366
Totalt	3 700 000	1 698 500	10 139 605	15 538 105
Gjennomsnitt	123 333	56 617	337 987	517 937

Tabell 28 - Tilskuddsoversikt ekskludert interkommunalt tilskudd

Sammenstilt med kontantstrømmen presentert tidligere i oppgaven er det også mulig å redusere denne støtten hvis likviditeten tillater det.

Det er et viktig poeng at denne støtten kan dekkes av flere offentlige instanser. Kommunene som har inngått et interkommunalt samarbeid er allerede pliktige til å bidra, men det er ikke noe hinder for at de kan bidra mer, og det er også mulig for fylkeskommunen å bidra, for eksempel ved å leie hallen til de fire videregående skolene som ligger innenfor 30 minutter i bil.

Sammenlignet med andre ishaller er skissen til driftstilskuddet rimelig, og ligger under mange andre anlegg, for eksempel Vukuhallen i Verdal, som mottar 1 million kroner årlig i driftstilskudd fra Verdal kommune i form av leie. (Verdal Kommune, 2016)

9 Litteraturliste

- Bakken, S. (2014). *Nye Jordal Amfi Prosessanlegg*. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Senter for Idrettsanlegg og teknologi. Trondheim: Oslo Kommune.
- Bodø Kommune. (2012, 06 28). *bystyret.bodo.kommune.no*. Hentet 05 20, 2016 fra Ishall i Bodø
Mulighetsstudie 2012:
<http://bystyret.bodo.kommune.no/utvalg/Bystyret/BYST20121213/BYST-PS12-195.PDF>
- Brandt, T. (2014, 05 27). *98/14 Handlingsplan for tildeling av spillemidler til store idrettsanlegg 2014-2017 i Nord- Trøndelag*. Hentet fra Ntfk.no:
<http://www.ntfk.no/bibliotek/saker/2014/FR/FR14098.htm>
- Brønnøysundsregisterene. (2016, 04 29). *Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret*. Hentet fra Brønnøysundsregisterene: <https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=914577942>
- Bredesen, I. (2011). *Investering og Finansiering* (4. utgave, 4. opplag (2014). utg.). Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Brevold, O. P. (2013, 05 23). Referansehall. (A. Øfsti, Intervjuer)
- Byggeindustrien. (2015, 04 23). *bygg.no*. Hentet 05 19, 2016 fra Bygg:
<http://www.bygg.no/article/1234207>
- Dahlum, S. (2014, 09 08). *Store norske leksikon*. Hentet 10 14, 2015 fra Operasjonalisering:
<https://snl.no/operasjonalisering>
- Det Kongelige Kulturdepartementet. (2015, 06 15). *regjeringen.no*. Hentet 04 2, 2016 fra Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2015:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/bestemmelser-om-tilskudd-til-anlegg-for-idrett-og-fysisk-aktivitet-2015/id2417396/>
- Det Kongelige Kulturdepartementet. (2015, 11 17). *regjeringen.no*. Hentet 05 19, 2016 fra Lover og Regler: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/bestemmelser-om-kompensasjon-av-merverdiavgift-ved-bygging-av-idrettsanlegg---2016/id2462703/>
- Hoff, K. G. (2010). *Driftsregnskap og Budsjettering* (3. opplag 2013. utg.). 0105, Oslo, Norge: Universitetsforlaget.
- Innherred Isidrettslag. (2016). *Medlemsliste Innherred Isidrettslag*. Medlemsliste, 7655.
- International Olympic Committee. (2014). *Marketing Report Sochi 2014*. International Olympic Committee. 1007: International Olympic Committee.
- Kristiansand Ishockeyklubb. (2015). *Treningstider sesongen 15/16*. Hentet 05 21, 2016 fra kik.no:
<http://kik.no/treningstider.html>
- Lenonhardsen, T. (2016, 01 11). Hockeyfeberen herjer i iskrigernes nye storstue. *Trønder-Avisa*.

- Lien, M. S. (2006, 04 11). *sa.no*. Hentet 04 20, 2016 fra Sarpsborg Arbeiderblad:
<http://www.sa.no/sport/star-pa-for-sparta/s/1-101-2042612>
- Malt, U. (2015, 05 12). *STORE NORSKE LEKSIKON*. Hentet 10 14, 2015 fra Operasjonalisere:
<https://snl.no/operasjonalisere>.
- Moss Hockey. (2012, 09 13). *Moss ishall har ledig is for utleie*. Hentet 04 22, 2016 fra IL Kråkene:
<http://www.kraakene.no/artikkel/140/Moss-Ishall-har-ledig-is-for-utleie->
- Moss Hockey. (2015). *kraakene.no*. Hentet 05 21, 2016 fra Istider Moss ishall:
<http://www.kraakene.no/is-tider-leie/istider>
- Nærbø IL. (2015). *Ishallen*. Hentet 05 21, 2016 fra narboil.no:
<http://www.narboil.no/portal/public/showContentCategory.do?id=948491743>
- Norby, D. (2016, 04 22). Daglig Leder, Snarøya Curlinghall. (A. Øfsti, Intervjuer)
- Nord-Trøndelag Idrettskrets. (2014). *Idrettens anleggsplan i Nord-Trøndelag 2014-2018*. Nord-Trøndelag Idrettskrets.
- NordPool. (2016, 04 20). *El-spot Day ahead*. Hentet 04 20, 2016 fra Nordpoolspot.com:
<http://www.nordpoolspot.com/Market-data1/Elspot/Area-Prices/NO/Daily/?view=table>
- Norges Bank. (2016). *Inflasjon*. Hentet 05 23, 2016 fra Statistikk: <http://www.norges-bank.no/Statistikk/Inflasjon/>
- Norges Bank. (2016, 04 15). *Styringsrenten Månedsgjennomsnitt*. Hentet 04 15, 2016 fra Norges-Bank.no: <http://www.norges-bank.no/Statistikk/Rentestatistikk/Styringsrente-manedlig/>
- Norges Idrettsforbund. (2016). *idrettsforbundet.no*. Hentet 05 22, 2016 fra Momskompensasjon:
<https://www.idrettsforbundet.no/klubbguiden/momskompensasjon/>
- NTE Nett AS. (2016). *Nte.no*. Hentet 05 19, 2016 fra NTE Nett:
http://www.ntenet.no/files/PDF/NTE_nettleiepriser_2016_N.pdf
- Rørahallene AS. (2016). *Finansiering*. Inderøy: Rørahallene AS.
- Ringdal, K. (2014). *Enhet og Mangfold - Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (3. utgave. utg.). 5068, Bergen, Norge: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke.
- Ringstad, E. (2016, 03 01). Drømmehall blir realitet. *Trønder-Avisa*.
- Roos, G., von Krogh, G., Roos, J., & Boldt-Christmas, L. (2014). *Strategi - en innføring* (6. utgave. utg.). (A. Sjøbu, Overs.) Bergen: fagbokforlaget.
- Sør-Trøndelag Ishockeykrets. (2015). *Istider*. Hentet 05 21, 2016 fra stihk.no:
<http://stihk.no/istider/?page=istider>
- Senter for IKT i Utdanning. (2015, 12 12). *Vaktmester/Byggdrifter*. Hentet 04 20, 2016 fra Utdanning.no: https://utdanning.no/yrker/beskrivelse/vaktmester_byggdrifter#lonn
- Senter for IKT i Utdanning. (2016, 03 21). *Renholdsoperatør*. Hentet 04 20, 2016 fra Utdanning.no: <https://utdanning.no/yrker/beskrivelse/renholdsoperatør#lonn>

- Sollie, R. (2015, 01 28). *Sport: Dagsavisen*. Hentet 05 19, 2016 fra Dagsavisen:
<http://www.dagsavisen.no/sport/ishockey-okker-publikumstillene-igjen-1.313282>
- Stavanger Kommune. (2016, 04 22). *Publikumsskøyting*. Hentet fra Stavanger Ishall:
<http://www.stavanger-ishall.no/publikumsskoyting/apningstider-priser/>
- Steinkjer Kommune. (2014). *steinkjer.kommune.no*. Hentet 05 19, 2016 fra dokumenter:
<http://217.168.95.230/eInnsyn-stein/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbId=9209&caseType=CasesFremlegg®istryEntryId=256363>
- Store Norske Leksikon. (2014, 07 04). *Likviditet*. (P. Meinich, Redaktør) Hentet 04 06, 2016 fra Store Norske Leksikon: <https://snl.no/likviditet>
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og Innlevelse* (4. utg.). 5068, Bergen, Norge: Fagbokforlaget.
- Tory. (1978, 10 05). Bane med Kunstis. *Trønder-Avisa*, s. 22.
- Ullensaker Kommune. (2015, 01 01). *Dokumenter*. Hentet 04 22, 2016 fra Ullensaker Kommune:
<https://www.ullensaker.kommune.no/Documents/Ullensaker%20dokumenter/Skjema/inter nett/Instruksskjema%20leie/Prisliste%202015.pdf>
- Verdal Kommune. (2016). *Økonomiplan 2016-2019 Budsjett 2016*. Verdal: Verdal Kommune. Hentet fra Dokumenter.

Vedlegg 1: Excel-fil av utregninger uten offentlig merfinansiering eller driftstilskudd

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Kz7ugFUpe9MxN1_kloN7o9uTa-7vx9RrFmqOmNGeLek/edit?usp=sharing

Vedlegg 2: Excel-fil av utregninger med offentlig merfinansiering og driftstilskudd

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1-FhExg3CQkwHUsSKJZWdaLIKqbuUrnTdVxpC3WugmY8/edit?usp=sharing>

Merk at begge vedleggene må lastes ned for korrekt visning.